

חושבים במקדש - פעולה לשבתות המשכן

פולחן אלה ממש מניח ומשלה, מתאמה לכל המלאכה, צריך קצת להסין בהרים אלה;

מטרת הפולחן: בפרשות תרומה ותצווה מתוארים בפירוט רב מבנה המשכן וכליו. בפעולה יכירו החניכים את מבנה המשכן וכליו ואת משמעותם וחשיבותם.

מהלך הפולחן: המדריך פותח בסיפור, שילווה את הפעולה כולה.

אחיזה: נספחים, בשמים או צמח עם ריח טוב, כמה דברים עם ריח ייחודי וחזק (קינמון, בצל...), משהו לקשור על העיניים, חטיף, אם רוצים - כמה מאכלים עם טעם שונה.

הסיפור:

סיפורנו מתחיל לפני שנים רבות, כשעוד בית המקדש עמד במקומו בהר המוריה. בעיר תקוע שבגליל, חי אדם מכובד ואהוב ושמו שמעיה. שמעיה היה חקלאי - היו לו עדרים של פרות וכבשים, ושדות נרחבים של תבואה. יום יום שמעיה היה משכים קום, שהרי עבודה רבה לפניו - טיפול בעדרים, טיפול בתבואה לפי העונה ועוד. שמעיה אהב מאוד את עבודתו בשדה וגם הבהמות והשדות השיבו לו אהבה והניבו פירותיהם בעין יפה. אבל יום אחד - קרה מקרה. בבוקרו של יום בהיר, הגיעו עובדיו של שמעיה לשדה - אבל שמעיה לא היה שם לקבל את פניהם בשמחה. "אולי הוא חולה? אולי קרה לו משהו?" תמהו העובדים בינם לבין עצמם. שמעיה לא החסיר אפילו יום עבודה אחד - מעולם! טיכסו עצה, ושלחו משלחת לביתו של שמעיה - שם בוודאי יוכלו למוצאו ולברר מה קרה. דפיקה מנומסת בדלת, וקול חלש ענה מבפנים - "בוא". נכנסו העובדים המסורים לביתו של שמעיה ידידנו, ולמראה עיניהם לא האמינו - בחדר אפל וחשוך יושב שמעיה, ראשו בין ידיו והוא נאנח אנחה עצובה ומרה. "שמעיה - מה קרה?!" הם נזעקו.

"אני לא מסוגל יותר, אני פשוט לא יכול!" ענה שמעיה. "נמאס לי לקום בוקר בוקר עם שחר, ולעשות את אותה עבודה בדיוק! אני שחוק, משועמם!... איפה הקדושה בחיי? אין בהם מקום לריבוננו של עולם! השליחות בחיי כבר מזמן נעלמה - אני סתם עוד עובד אדמה!". העובדים הנבוכים לא ידעו מה לעשות - וכי מה הם יכולים להגיד על כאלה טענות?

יצאו מהבית, ומיהרו לביתו של חכם העיר - אדם מכובד וחשוב. "שמעיה משועמם, שחוק, בעבודת היום יום אינו מוצא סיפוק" אמרו.

ליטף החכם את זקנו, הרהר כמה שניות, ואז פתח פיו ואמר: "אדם חכם שמעיה, הוא צודק. אף אחד לא יכול לעבוד בלי תכלית, בלי מטרה. עצה אחת ויחידה יכול אני לתת לו - יעלה לירושלים, לבית המקדש!...".

"לירושלים הרחוקה?" תמהו העובדים "וכי מה בית המקדש יכול לעזור במצב

כל כך לא נעים?"

"יעלה שמעיה ויבין בעצמו, כיצד אדם חש את הקדושה על בשרו..." חייך החכם מתחת הזקן, ואת העובדים שלח לדרכם. ושמעיה – שמעיה שמע לעצתו של החכם, ולבית המקדש עלה במהרה.

(אפשר להראות את התענופה של אליהו להלן, הנספח מס' 1)

הקשיבו ושמעו מה לו קרה – שמעיה התקרבו, כבר מרחוק את ירושלים הוא ראה – ופתאום הוא הריח ריח נפלא!

המריח ישאל את החניכים: אתם יודעים מה היה הריח הזה? [תשובה: הריח של הקטורת].

מקרה: 1. המדריך יכין מראש בשמים [אפשר להשתמש בבשמים להבדלה או בצמחים עם ריח טוב], ויעביר אותם להרחה בין החניכים. המדריך ישאל את החניכים: איך הייתה ההרגשה? כאשר אנחנו מריחים ריח טוב הרגשתנו משתפרת, לעומת זאת כאשר אנחנו מריחים ריח רע [פח זבל למשל], אנחנו חשים גועל וריחוק.

2. המדריך קושר לאחד החניכים את העיניים ונותן לו להריח כל מיני סוגים של דברים, ועל החניך לנחש מה הוא מריח [דברים עם ריח חזק כמו קינמון, בצל, זיתים, חמאת בוטנים וכו'] ראינו עד כמה חוש הריח הוא משמעותי בחיינו ומשפיע על מה שאנו מרגישים.

המדריך יראה לחניכים תמונה של מזבח הזהב [נספח מס' 2], שעשוי מעצי שיטים מצופים בזהב.

מזבח הזהב הוא כנגד חוש הריח של האדם. [לשבטים גדולים יותר אפשר להוסיף שמזבח הזהב הוא השילוב של הרוחניות והגשמיות בעולם: הקטורת הגשמית, שהופכת למשהו "רוחני" = ריח. בחיים שלנו אנחנו צריכים ללמוד למצוא את הצד הרוחני בכל דבר גשמי בעולם].

המשיך שמעיה במסעו ולירושלים הוא כבר נכנס...

אבל מה זה? מה זאת השירה? מהי אותה מנגינה מופלאה אותה שומע שמעיה?

[נאנניא לחניכא לנאנניא...] השירים והמנגינות המופלאות אותן שמע שמעיה הם השירים של הלויים.

למשהו גדול... המריח מקריא את הקטל האב:

"וכשבא החוטא להקריב קורבנו, אמר לו הכהן דברי מוסר באימה וביראה וכו' ואח"כ רמז ללויים... והתחילו לנגן בכלי שיר ניגון של התעוררות ובכי... ומגודל התעוררות השיר בכה במר נפש בוידוי וחרטה, וכאשר ראה הכהן לב הבעלים אשר כמעט יצאה נפשו מרוב המרירות רמז ללויים והתחילו לנגן בכלי שיר ניגון של שמחה כדי שתשוב רוחו אליו ולפיכך נתכפר לו" (שער יששכר ח', ב' במאמר שובה ישראל)

לשבת קטנת המדויק מספר את הסיפור שלמנהיגיהם:

מר ראובני והלוי המנגן

מר ראובני היה אדם עשיר, מכובד ובעל נכסים רבים.

לא חסר לו דבר, לא זהב, לא כסף אף לא יהלומים... שמו הגיע עד למרחוק - אם כי לא תמיד הוא שמר על החוק...

ואכן, יום אחד זה קרה. השתלט על העשיר - יצר הרע.

את כל העוון של מר ראובני לא נתאר,

רק נאמר בקיצור, שהוא חמד משהו ששייך לאחר.

העבירה הזאת, חמורה! זה לא סתם. לכן העשיר צריך להביא קרבן אשם!

מיהר העשיר אל בית המקדש, עם כבש שמן וכד יין חדש. ומיד, בלי שהות, ניגש אל שמעוני הכהן, שעמד מוכן ומזומן: "תקריב לי את הקרבן מהר. יש לי עבודה, אין לי זמן..."

הכהן, מר שמעוני, ראה מיד שאין בליבו של רעהו שום חרטה, וקרבנו של מר ראובני יוקרב לבטלה.

שהרי בנושא הזה אין שום קיצורי דרך, אם זה לא בא מהלב, זה חסר כל ערך.

חיש מהר וברגלים קלות, מיהר הכהן לעבר דוכן הלויים ששרו בקולות צלולים -

עם חצוצרות, כינורות ונבלים, שרים פסוקים ומזמורים מספר תהילים.
מהר מאוד מצא הכהן, לוי ששר בדביקות ומנגן בכינור.
שירה שפורצת מלב טהור יכולה לסלק את החושך
ולהחדיר את האור.

”בעל הכינור, אני זקוק לעזרתך:
ישנו אדם אשר ליבו קשה ואינו מתחרט על מעשיו
אנא ממך, נגן ניגון עצוב וליבו יתנקה במהרה כדי
שקורבנו לא יקרב לשווא.”

לקח הלוי את כינורו, יחדיו הלכו אל בית המטבחים,
שם חיכו להם מר ראובני ובן ארזא עם המצלתיים.
הבין הלוי במה מדובר, והחל לפרוט על כל מיתר.
ניגון עצוב נשמע כזה שלא נשמע, מאז חרב הבית בשניה.
המנגינה הזו חדרה את ליבו הקשה של מר ראובני - מיד דמעות
עלו בעיניו,
ובמהירות זלגו על פניו.
”חטאתי, עוותי, פשעתי נורא. אני מצטער אין בי מעט ענווה...” בכה
ובכה.

שירת הלויים בבית המקדש הייתה ידועה בסגולתה לחדור אל נשמות ישראל ולעוררן
לעבודת ה' בדרך פלאית.

תפקידם של הלויים היה לזהות את שורש נשמת כל יהודי, ולשיר ולנגן דווקא את הניגון
שיעורר את נשמתו לחזור מן החטא המסוים שבו חטא.

[נפסא גס' 3] – תמונה של דוכן הלויים.

המשיך שמעיה ללכת למרות שכבר כאבו רגליו, והנה סוף סוף בית המקדש
נגלה לעיניו!

האגריק יסאל אר היניסי: כאשר יש הפסקת חשמל, או כאשר יש חושך מוחלט, האם אנחנו
מסוגלים לראות?
מובן שלא! – למרות שיש לנו עיניים... האַבּ הוא הדבר שמאפשר לנו לראות, ובלי אור אנחנו
לא מסוגלים לראות!

מנדאת להחיות הגדריק: 1. משחק "פרה עיוורת"

2. משחק פנטומימות – נותנים לחניך מושג, ועליו להמחיש אותו לשאר החניכים בלי שימוש בדיבור. (אופציות למושגים: טישו, מקלדת, שמיים, כבשה, ילקוט, תמונה, רמזור)

במשחקים הבינו החניכים את החשיבות של חוש הראייה – בלעדיו אנחנו לא מסוגלים לתפקד בצורה נורמאלית!

המנורה, שאותה היו מדליקים בכל יום, ובה היה נר מיוחד - נר התמיד - שלא כבה לעולם, מהווה את מקור האור במקדש. המנורה היא כנגד חוש הראייה.

לשטאט הגדולאט:

שאלה לחניכים: האם אתם מכירים דוגמאות מחיינו, שבהן אור מתקשר למשהו רוחני? [תשובות אפשריות: נרות שבת, נרות חנוכה, נרות נשמה, נר הבדלה, ל"ג בעומר, תהלוכת אבוקות].

ראינו, שכמעט תמיד בעולם היהודי אור מתקשר למשהו רוחני. איננו באמת זקוקים כיום לנרות חנוכה או לנרות הבדלה מבחינת האור עצמו [שהרי היום יש תאורה חשמלית], אבל אנחנו זקוקים להם מבחינה רוחנית.

גם במקדש לא היו זקוקים לאור המנורה, היה מספיק אור גם בלעדיה, כפי שאומרת הגמרא: "לא לאורה אני צריך" [תלמוד בבלי מסכת מנחות]. האור של המנורה מסמל את האור והשפע הרוחני בעולם. דרך המנורה הקב"ה מעביר את הברכה הרוחנית אלינו...

[נפסא 4] – תמונת המנורה

"הפסקה" מנדאת בשולא, הגדריק מלחיר לחניכא משהו לאכול [חטיל אן מנדק].

בבית המקדש, גם חוש הטעם היה חשוב.

בשבת, כל אחד מהכוהנים היה מקבל חתיכה מלחם הפנים.

מראים לחניכים את התמונה של שולחן לחם הפנים [נפסא 5], שעשוי מעצי שיטים מצופים בזהב, ועליו שנים-עשר מדפים עבור שתיים-עשרה חלות לחם הפנים.

אפשרות מנדאת לשטאט הקטנים: נותנים לאחד החניכים לטעום כל מיני דברים בעיניים עצומות והוא צריך לנחש מה הוא טעם.

"עכשיו אני מבין למה התכוון החכם הזקן!" חשב שמעיה לעצמו. "בבית המקדש אני באמת מרגיש את הקדושה! עכשיו, אחרי שהרגשתי את ריבונו של עולם עם חוש הריח, חוש השמיעה, חוש הראייה וחוש הטעם, אני יכול

לחזור לעיר שלי... הרי כל אחד צריך להיזכר בריבונו של עולם, להרגיש אותו עם החושים שלנו, להיטען מחדש בתחושת שליחות..."

לסיום הפעולה מקריא המדריך את הקטע, ומחלק אותו כצ'ופר:

[נפט 6' 6]

הקב"ה נמצא בכל מקום. אבל בקטע שקראנו, ראינו, שבית המקדש והמשכן הם המקומות בהם מתגלמת שכינתו של הקב"ה בצורה העוצמתית ביותר. משה רבנו, איש הרוח, לא הצליח להבין כיצד הקב"ה יכול לצמצם את שכינתו בתוך מבנה. אבל שמעיה, האיש שליוונו במהלך הפעולה, וכן כל אחד מאתנו – האנשים הפשוטים - מסוגלים להבין מהי המשמעות העצומה של מקום בו אפשר להרגיש את הקב"ה בכל החושים שלנו, להתמלא מהקדושה שוב ושוב...

נספחים

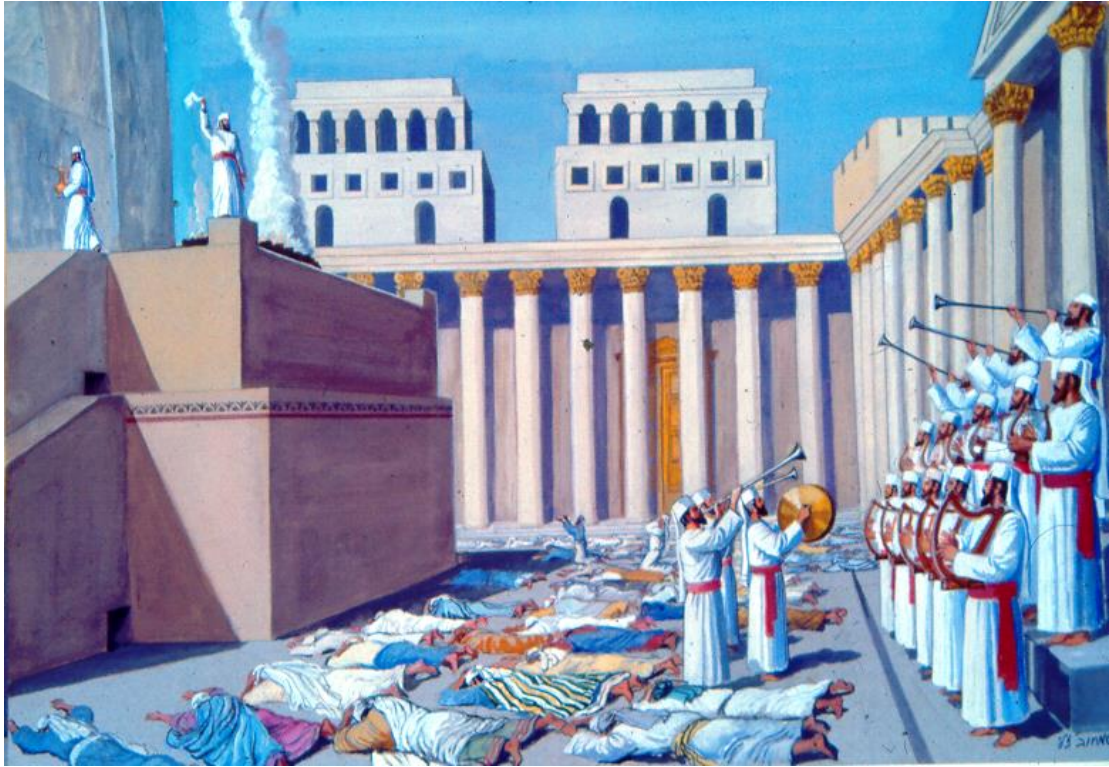
נספח מס' 1

נספח מס' 2

נספח מס' 3

נספח מס' 4

רחוב י

דוא"ל: yeda.mikdash@gmail.com

